

Jan Spruyt, gepassioneerd veredelaar van vaste planten en siergrassen

‘Elegante, gezonde rassen met een wild karakter’

Sinds de vasteplantenkwekerij in het Belgische Buggenhout door de volgende generatie is overgenomen, kan oprichter Jan Spruyt zich volledig toelagen op zijn passie: het veredelen van vaste planten en siergrassen. Hij doet dat met zijn bedrijf Spruyt Select. Plantipp speelt een belangrijke rol bij de promotie van zijn rassen.

Auteur: Hanneke Tax

Spruyt veredelt volgens zijn eigen idealen. Het gaat hem niet om massale verkoop, of om een praktisch formaat plant die zo efficiënt mogelijk een geautomatiseerd proces kan doorlopen. Zijn interesse gaat ook niet uit naar zaken als een grote bloem of een compacte groeiwijze. Wat Spruyt steeds opnieuw zoekt, is een elegante en gezonde plant met mooie groei-eigenschappen, waarvan de natuurlijke elegantie zo goed mogelijk tot zijn recht komt. Hij is op zoek naar sterke, gezonde planten die in weer en wind, jaar in jaar uit in de tuin staan.

Kwekersrecht van nieuwigheden aanvragen doet Spruyt graag zelf, maar het stoeien met de markt laat hij graag aan een ander over. Aan

de mensen van Plantipp, bijvoorbeeld. Spruyt: ‘Omdat zij de markt bedienen, kan ik me concentreren op het werk waar ik een passie voor heb. Verdelingswerk kost natuurlijk wel iets, en zonder een goede marktintroductie is het moeilijk die kosten terug te verdienen. Maar dat is wel nodig om dit werk te kunnen blijven doen.’ De eerste samenwerking tussen de twee partijen was de introductie van LUMEN GOLD, een *Pennisetum alopecuroides* met een mooie goudgele kleur. ‘Voordat Plantipp de handelsnaam LUMEN GOLD bedacht, had hij van mij de naam “JS Jommenik” gekregen. Maar daarmee kon Peter van Rijssen van Plantipp hem in Amerika niet verkopen, vandaar de handelsnaam LUMEN GOLD. Omdat hij onder invloed van de zon een

bijna lichtgevende kleur kan krijgen, is dat een passende naam.’

‘Toch kies ik zelf voor een ander soort namen’, vervolgt Spruyt. ‘De naam hoeft niet te vertellen wat je ziet; er mag een geheim in zitten dat je moet ontdekken. Daarvan is *Pennisetum orientale* ‘Dance with Me’ een mooi voorbeeld. Het is een siergras dat levendig in de wind staat; daaraan heb ik de naam ontleend.’ Deze variëteit is trouwens geschikter voor het zuiden en oosten van Europa, vertelt Spruyt, omdat deze selectie niet dol is op de combinatie koud en nat. ‘Onze nieuwe aanwinst ‘Dancing in the Rain’ kan die nattigheid juist wel goed verdragen. Die laatste heb ik, na verder selecteren, pas geleden aangemeld bij

het CPVO. Ik heb daar goede verwachtingen van omdat deze plant echt iets toevoegt.'

Spruyt vertelt over een discussie die hij eens had met Peter van Rijssen over *Tradescantia andersoniana* 'JS Brainstorm'. 'Niet over de plant, maar over de naam. Peter vroeg zich af wat hij daar nu mee moest, met die naam Brainstorm. Je kunt namelijk niet zien waarom de plant die naam heeft. Voor mij is het juist de bedoeling dat de naam geheimzinnig is; dan blijft hij ook beter hangen. 'Brainstorm' is een bijzondere plant met purperkleurige bloemen, waarvan ook het blad purper aanloopt en zelfs de schutbladen laten een purperen waas zien. Het is een elegante plant die veel en langdurig bloeit. Het is alsof zo'n speciale nieuwigheid alleen maar zou kunnen ontstaan na een hevige brainstormsessie.'

'Ik ben zelf goed in staat om mijn nieuwigheden te beschermen met kwekersrecht; daarom laat ik dat niet aan anderen over.' Spruyt is zeker eigenzinnig, maar ook realistisch: 'Waar Plantipp goed in is en ik niet, is het vermarkten van de nieuwe soorten. Dus zo'n mooie soort geef ik graag in handen van het Plantipp-team, die daar dan hun ding mee doen. Om eerlijk te zijn, stond ik aanvankelijk niet te springen om in zee te gaan met een royaltymanager. Dat heb ik ook tegen Peter gezegd. Hij bleef maar komen en kwam op mij erg commercieel, maar tegelijk ook heel gedreven over. Toen ik eens ging rondvragen, kreeg ik eigenlijk alleen positieve meningen over Plantipp te horen. Op hetzelfde moment kwam mijn 'JS Jommenik' (LUMEN GOLD) niet goed van de grond. Dus heb ik toch mijn licht opgestoken bij Plantipp en ik moet zeggen, daar heb ik geen spijt van. De samenwerking loopt supergoed. Dat is in de eerste plaats omdat Plantipp goed is in wat ze doen, en in de tweede plaats omdat ze precies aansluiten op het punt waar mijn veredelingswerk ophoudt.'

'Een ander mooi voorbeeld van de samenwerking is 'Buffalo Green', vertelt Spruyt verder. 'Dit is voor mij niet echt een nieuw ras. Hij is al ruim acht jaar in de handel, maar bij Plantipp is het wel een nieuwkomer. Veredelen alleen is namelijk niet genoeg; de plant moet ook vermeerderd en verkocht worden. En ook daarvoor heeft Plantipp de connecties. Daarbij gaat het om de royalty's die nodig zijn om Spruyt Select draaiende te houden. Gelukkig hoef ik niet van Spruyt Select te leven, maar om rond te komen heb ik de opbrengsten uit royalty's wel nodig. Plantipp speelt daarbij een belangrijke rol. Die

***Pennisetum alopecuroides* LUMEN GOLD ('JS Jommenik' PBR) EU 44184**

LUMEN GOLD heeft een goudachtige kleur en een afgeronde, compacte groeiwijze. Het blad wordt in ons klimaat goudgeel: hoe meer zon, hoe feller geel.

naam 'Buffalo Green' geeft ook niet meteen zijn geheim prijs. Het is een sterke prairieplant die zijn blaadjes niet laat hangen. Ook in de winter is hij sterk en blijft hij fier overeind staan. Die kracht, daarbij komt de associatie met de bizon op de prairie om de hoek kijken. En "green" is niet alleen een kleur; bij massabeplanting met 'Buffalo Green' denk je meteen aan een golvende green op een golfbaan.'

'Buffalo Green' heeft ook een ISU Award ontvangen – voor Spruyt een belangrijke prijs. Om voor een ISU Award in aanmerking te komen, wordt de plant beoordeeld door bekwame vasteplantenkwekers met gevoel voor het brede sortiment. Dit is een heel kritische beoordeling die in de vasteplantenwereld hoog staat aangeschreven. Voor Spruyt betekent de prijs veel. Hij maakte twaalf jaar deel uit van het bestuur van de ISU (International Hardy Plant Union) als ondervoorzitter en voorzitter. Heeft een ras een ISU Award, dan willen meer kwekers de plant in hun assortiment opnemen.

In alle plantnamen van Spruyt Select komt de aanduiding JS voor. Alle Spruyt-selecties krijgen het handelsmerk JS® mee. De meeste selecties zijn niet kwekersrechtelijk beschermd; dan staat er alleen JS® voor de 'rasnaam'. De R staat voor *registered trademark*, wat betekent dat 'JS' een beschermd handelsmerk is. De plant zelf is daarmee niet kwekersrechtelijk beschermd en mag

***Pennisetum orientale* 'JS Dance with Me' PBR EU 49189**

Een populair siergras met vollere en wittere bloempluimen dan andere *Pennisetum*. Het heeft graag een plaats in de volle zon in een goed doorlatende bodem en komt goed tot zijn recht in combinatie met lage vaste planten, dankzij de gracieuze overhangende bladeren.

dus door iedereen gekweekt worden. Slechts 15 vaste planten van Spruyt Select zijn beschermd onder Europees kwekersrecht. Die planten zijn te herkennen aan 'PBR' achter de naam en 'JS' opgenomen in de cultivarnaam, bijvoorbeeld *Echinacea purpurea* 'JS Stiletto' PBR. Alleen voor die 15 PBR-beschermde planten worden in Europa royalty's afgedragen na het toekennen van een kweeklicentie door Spruyt Select, of door Plantipp buiten Europa.

Dan is er zeker nog een plant die volgens Spruyt genoemd moet worden: 'Een selectie waar ik heel trots op ben, is *Phlox* QUEEN PAOLA. Hare Majesteit koningin Paola van België is echt een liefhebber van planten; zij komt weleens bij ons om die te bewonderen en te kopen. Deze variëteit vond ik bij haar passen en ik dacht dat ze hem heel mooi zou vinden. Daarom heb ik haar gevraagd of ik hem naar haar mocht vernoemen en gelukkig mocht dat. We moesten wel goed kijken naar de naamgeving. Het is in het Engels QUEEN PAOLA (handelsnaam) geworden voor de internationale verkoop, maar wij wilden er voor Vlaanderen toch ook 'Koningin Paola' (in het Nederlands) bij hebben. Dit is de rasnaam geworden waarvoor de kwekersrechtelijke bescherming is aangevraagd. Hier staat geen 'JS' in de rasnaam, omdat het Hof zich niet mag laten gebruiken voor commerciële doeleinden.'

Tradescantia andersoniana
'JS Brainstorm' PBR EU 20221659

Tradescantia 'JS Brainstorm' PBR heeft donker blad, massaal aanwezige donkere bloemknoppen vanaf mei, en opvallend paarse kleurtinten in zowel bloem, knop als blad. De gemiddelde hoogte van de plant met bloemen is 40 centimeter. De plant prefereert een voedzame ondergrond en volle zon, maar stelt over het algemeen weinig eisen aan zijn standplaats; hij kan zowel tijdelijk erg droog als heel nat staan.

Panicum virgatum 'JS Buffalo Green'
PBR EU 40447

Opvallend aan 'Buffalo Green' is de stevige, opgaande groeiwijze en in massabepanting de glooiende 'green'. De heldergroene bladkleur contrasteert met de kopergroene bloempluimen. 'Buffalo Green' wordt niet al te groot en bloeit rijk van de late zomer tot begin augustus met grote bloempluimen.

Phlox QUEEN PAOLA JS® 'Koningin Paola' PBR

'Deze *Phlox*, met zijn lila-rose tot paarse bloemkleur en uitbundige bloei, is nog spectaculairder als je hem rond half mei met een derde terugknipt volgens de zogenaamde Chelsea chop-methode. Net als bij enkele andere *Phlox* is de bloemkleur 's morgens anders dan op het heetste van de dag. Het ochtendlijke lila-rose spreekt boekdelen. Met de compacte habitus is dit een absolute must voor de tuin. De zeer dunne stengels maken de plant heel elegant. Bovendien is de plant zo gezond dat hij zelfs tijdens de natte zomer van 2021 geen meeldauw kreeg! Deze tuinplant belichaamt helemaal mijn visie op wat veredeling moet zijn.'

'Ik prijs me gelukkig dat ik mijn passie voor het veredelen van elegante, sterke en gezonde planten kan uitoefenen'

Tot slot wil Spruyt nog een kritische noot kwijt richting de veredelingssector. Volgens hem levert het veredelen voor de sierwaarde niet altijd betere tuinplanten op en schaadt het soms zelfs de identiteit van een plant. Denk bijvoorbeeld aan een *Helenium* van 30 cm. 'Omdat ik voor een elegante plant ga die sterk is en gezond, heb ik niet altijd de grootste bloemen. Grote bloemen zijn niet altijd een goede eigenschap; het staat verder af van de natuurlijke aanleg van een plant. Als planten worden "doorveredeld" voor slechts enkele eigenschappen, zoals de hoogte van de plant of de grootte van

de bloem, worden de gezondheidsaspecten soms vergeten.'

Met Spruyt Select streeft hij naar planten met een wilder karakter: 'Die zijn vaak hoger en kleinbloemiger, maar ook gezonder en eleganter. In de sector is dat weleens een nadeel voor de verkoopcijfers. Er wordt de laatste jaren massaal veredeld 'voor de kar'. Wil je grote aantallen verkopen via tuincentra of bouwmarkten, dan is het handig als er veel planten op de kar passen die in de winkel komt te staan. In mijn ogen is het "verkrachting" van de plant als je die kweekt met een minimale hoogte en met grote bloemen, om hem maar op de kar te laten passen en aantrekkelijk te laten zijn in de winkel. Deze planten verworden tot koopwaar en massa-artikelen en gaan dikwijls maar kort mee. Terwijl een gezond

de vaste plant zeker wel tien jaar kan staan.' Jan Spruyt beseft dat niet iedereen het zich kan veroorloven om vaste planten van de buiten-categorie te telen. 'Ik kan het mij permitteren omdat ik, als gepensioneerde kweker, veredelaar ben uit idealisme. Ik hoef er niet van te leven. Ik hoef niet te streven naar de grootste aantallen en naar planten die in een stramen passen. Ik zal me natuurlijk nooit kunnen meten met de internationale bedrijven, maar dat hoeft ook niet. Ik prijs me gelukkig dat ik mijn passie voor het veredelen van elegante, sterke en gezonde planten kan uitoefenen.'

